

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

СТАНОВИЩЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 17 март 2011 година

относно проект за решение на Европейския съвет за изменение на член 136 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на механизъм за стабилност за държавите-членки, чиято парична единица е еврото

(CON/2011/24)

(2011/C 140/05)

Въведение и правно основание

На 10 януари 2011 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) получи искане от Европейския съвет на Европейския съюз за становище относно проект за решение на Европейския съвет за изменение на член 136 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на механизъм за стабилност за държавите-членки, чиято парична единица е еврото ⁽¹⁾ (наричан по-долу „проект за решение“).

ЕЦБ е компетентна да даде становище на основание член 48, параграф 6 от Договора за Европейския съюз. Управителният съвет прие настоящото становище съгласно изречение първо на член 17.5 от Процедурния правилник на Европейската централна банка.

Общи забележки

1. В условията на паричен съюз, засиленото фискално и макроикономическо наблюдение е подходящият инструмент за минимизиране на рисковете от криза на държавния дълг с такива мащаби и сериозност, каквито Европейският съюз изпита в недалечното минало. За тази цел ЕЦБ призова за „качествен скок“ в икономическото управление на икономическия и паричен съюз (ИПС), който следва да доведе до по-дълбок икономически съюз, съизмерим със степента на икономическа интеграция и взаимозависимост, които вече са постигнати от държавите-членки, чиято парична единица е евро. ЕЦБ представи своите предложения за такъв „качествен скок“ в съобщението си „Reinforcing economic governance in the euro area“ от 10 юни 2010 г. и направи конкретни правни предложения в тази насока в Становище на ЕЦБ CON/2011/13 от 16 февруари 2011 г. относно реформа на икономическото управление в Европейския съюз ⁽²⁾.
2. Доколкото рискът от криза на държавния дълг все още остава релевантен, дори под такова засилено фискално и макроикономическо наблюдение и с цел гарантиране на стабилността на еврозоната като цяло, е желателно да се установи постоянна рамка за управление на кризи, която може, като *ultima ratio*, да осигури временна финансова подкрепа на държавите-членки, чиято парична единица е евро, изпитващи затруднен достъп до пазарно финансиране. Тази рамка следва да бъде проектирана по начин, който минимизира моралния риск и засилва стимулите за преимуществено фискално и макроикономическо адаптиране.
3. В близкото минало държавите-членки, чиято парична единица е евро, подчертаха тяхната решителност да предприемат действия за гарантиране на стабилността на еврозоната, като за тази цел те изготвиха заедно пакет двустранни заеми за Република Гърция и създадоха Европейски инструмент за финансова стабилност като междуправителствен временен инструмент на еврозоната за предоставяне на помощ на изпаднали в затруднение държави-членки. Европейският инструмент за финансова стабилност съществува

⁽¹⁾ Виж заключенията на Европейския съвет от 16—17 декември 2010 г.

⁽²⁾ Все още непубликувано в Официален вестник. Виж също въстъпителното изявление на председателя на ЕЦБ след заседанието на Управителния съвет от 4 ноември 2010 г.

наред с Европейския механизъм за финансово стабилизиране на Европейския съюз и, също като пакета от заеми за Република Гърция, неговото финансиране е обект на строги условия, договорени между държавите-членки, търсещи помощ и Европейската комисия, действаща от името на държавите-членки, чиято парична единица е евро, съвместно с ЕЦБ и Международния валутен фонд, като трябва да бъде одобрено от държавите-членки, чиято парична единица е евро, предоставящи помощта.

4. При тези условия и потвърждавайки своя призив за по-нататъшно засилване на фискалното и макроикономическо наблюдение в съответствие със Становище CON/2011/13, ЕЦБ приветства проекта за решение. След одобрение на проекта за решение от всички държави-членки, в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) ще се включи новият член 136, параграф 3. В съответствие с него държавите-членки, чиято парична единица е евро, се очаква да установят постоянен механизъм, известен като Европейски механизъм за стабилност (ЕМС)⁽¹⁾. ЕМС следва да се задейства, ако е абсолютно необходимо да се гарантира стабилността на еврозоната като цяло, като въз основа на него може да се предоставя временна финансова помощ само при обвързване със строги условия. ЕМС ще замени настоящите временни мерки на Европейския инструмент за финансова стабилност и Европейския механизъм за финансова стабилизация, които ще останат в сила до юни 2013 г. или до дата, към която се прекратяват техните дейности.
5. Освен това и дори преди неговото влизане в сила, текстът на новия член 136, параграф 3 от ДФЕС помага да се изясни и така потвърждава обхвата на член 125 от ДФЕС по отношение на гарантирането на финансовата стабилност на еврозоната като цяло, а именно, че задействането на временна финансова помощ по принцип е съвместимо с член 125 от ДФЕС, при условие че такова гарантиране е абсолютно необходимо и обвързано със строги условия. Също така новият член 136, параграф 3 от ДФЕС не увеличава компетенциите на Съюза.
6. В момента се извършва необходимата подготовка по отношение на точния модел на ЕМС. Съществуват четири характеристики, които биха повишили ефективността и биха улеснили функционирането на ЕМС:
а) би следвало да се установи чрез договор, предмет на международното публично право, одобрен от държавите-членки, чиято парична единица е евро, националните законодателство да бъдат хармонизирани с разпоредбите на Договора; б) правилата за вземане на решения в ЕМС следва да благоприятстват ефективността, например чрез уреждане на задействане на ЕМС по взаимно съгласие на държавите-членки, чиято парична единица е евро; в) при пълно съответствие с Договорите, на ЕМС следва да бъде предоставена възможността да използва подходящ набор от инструменти, за да бъде в състояние ефективно да се бори срещу разпространението на проблемите в ситуации на сериозна пазарна нестабилност; и г) ЕМС следва да съблюдава принципите на внимателно и добро финансово управление и да подлежи на одит от външни и вътрешни одитори.
7. В допълнение към тези четири характеристики съществува основна необходимост ЕМС да бъде защитена от моралния риск, присъщ на всеки механизъм за управление на кризи. Предпазни мерки, като например участие на МВФ в анализа на устойчивостта на дълга, преговорите по програмите и финансиране, неpreferенциална основа, съвместима с практиката на МВФ, и редовното и строго наблюдение за спазване от страна на подпомаганите държави-членки на програмата на фискално и макроикономическо адаптиране, от което зависи финансовата помощ, са абсолютно необходими за осигуряването на силни и трайни стимули за стабилна фискална и икономическа политика в държавите-членки, чиято парична единица е евро. Освен това тези предпазни мерки подпомагат ефективността на горепосочената рамка на Съюза за засилено фискално и макроикономическо наблюдение.
8. Основен елемент в проекта за решение е, че предвижда междууправителствен механизъм вместо механизъм на Съюза. ЕЦБ подкрепя метода на Съюза и би приветствала превръщането на ЕМС в механизъм на Съюза на подходящ етап, отчитайки натрупания опит. Междувременно ЕЦБ подкрепя предоставянето на институциите на Съюза на водеща роля по отношение на оценката на обстоятелствата, водещи до задействането на ЕМС и по отношение на условията за финансова помощ, имайки предвид техния експертен опит и тяхната насоченост към колективния интерес на Съюза.
9. Що се отнася до ролята на ЕЦБ и Евросистемата, докато ЕЦБ може да действа като фискален агент в полза на ЕМС съгласно член 21.2 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (наричан по-долу „Устава на ЕСЦБ“), по същия начин както при механизма на Съюза, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа⁽²⁾, Европейския механизъм за

⁽¹⁾ Виж Изявление на Еврогрупата от 28 ноември 2010 г.

⁽²⁾ Виж точка 1, втора алинея от Становище на ЕЦБ CON/2009/37 от 20 април 2009 г. относно предложение за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 332/2002 за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки (ОВ С 106, 8.5.2009 г., стр. 1).

финансово стабилизиране и Европейския инструмент за финансова стабилност, член 123 от ДФЕС не би позволил ЕМС да стане контрагент на Евросистемата съгласно член 18 от Устава на ЕСЦБ. По този последен елемент, ЕЦБ припомня, че забраната за парично финансиране в член 123 от ДФЕС е един от основните стълбове на правната архитектура на ИПС ⁽¹⁾, както заради фискалната дисциплина на държавите-членки, така и за да се запази целостта на единната парична политика и независимостта на ЕЦБ и Евросистемата.

10. ЕЦБ насърчава държавите-членки да одобрят своевременно проекта за решение така, че да влезе в сила на предвидената в него дата, която е 1 януари 2013 г.
11. ЕЦБ препоръчва изменение на проекта за решение от правно-техническа гледна точка. В приложението е представено конкретно предложение за изменение с обяснителен текст към него.

Съставено във Франкфурт на Майн на 17 март 2011 година.

Председател на ЕЦБ
Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ Виж Доклад за сближаване на ЕЦБ, май 2010 г., стр. 24.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Предложение за изменение

Текст, предложен от Европейския съвет	Изменение, предложено от ЕЦБ ⁽¹⁾
Изменение	
Член 2, втори параграф	
„Настоящото решение влиза в сила на 1 януари 2013 г., при условие че са получени всички уведомления ...“.	„ Член 1 от настоящото решение влиза в сила на 1 януари 2013 г., при условие че са получени всички уведомления ...“.

Обяснение

Единствено член 1 от проекта за решение ще влезе в сила на 1 януари 2013 г. в съответствие с член 48, параграф 6 от Договора за ЕС, при условие че националната процедура за одобрение е приключена до тази дата, или на по-късна дата след приключването на националната процедура за одобрение. Член 2, който урежда задължението на държавите-членки да уведомят за приключването на съответната национална процедура за одобрение, ще влезе в сила, както и самият проект за решение, в съответствие с член 297, параграф 2, втора алинея от ДФЕС (т.е. на двадесетия ден след датата на публикуване на решението в Официален вестник на Европейския съюз, освен ако датата на влизане в сила е посочена в проекта за решение), при липсата на посочване в член 48, параграф 6 от Договора за ЕС относно влизането в сила на това специално задължение за уведомяване.

⁽¹⁾ Удебеленият шрифт се отнася за нов текст, който ЕЦБ предлага да бъде добавен.